

Een huis in de hemel

The next part of my day is the time from my afternoon prayer at about 4 until the dinnertime prayer at 6. This stretch I usually find manageable. I almost always read. I have read the incredible autobiography of Nelson Mandela countless times and it never fails to move and inspire me. I have read two short books by Ernest Hemingway dozens of times. At first his writing was confusing to me. Now I know the books by heart and especially love 'The Green Hills of Africa'. The ~~two~~ only other novel available to read is the beautiful book 'A Thousand Splendid Suns'. I had read it before, at the airport in Paris. The mother and daughter story brings me to tears and I miss you. I also spend many days reading and trying to understand The Quran. Some days during this ~~same~~ part of the day I get a 'lesson' which is learning the recitation of a Surah (a chapter) of the Quran in Arabic. If my 'teacher' is one who speaks English I also ask questions about Islam. A handful of times I have given English lessons to one of the boys. I really enjoy that. It's the only real interaction I have had in about 10 months that doesn't involve pleading for my life and begging to be freed. At 5 o'clock most days the boy who cooks brings a big bottle of tea into my room and pours me a cup. I wait anxiously for that tea because by that time every day, I am starving, having had nothing for 8 or 9 hrs and the tea, the sugar, hold me until we eat dinner. I take my tea, ~~bring~~ put my book down and while I enjoy the sweetness I always feel better. When the sun starts to go down and my room gets dark I knock on the floor with a plastic bottle and ask to use the toilet to wash for prayer. This is the best time to look outside the bathroom window as it faces west and sometimes I can see a colorful sunset or at least a pretty, dusty pink in the sky. Often on Monday's and Thursday's I fast and on those days I wait for the 'azan' (the call to pray). So I can break my fast. Today is Thursday and I am fasting. At 6, one of the boys will bring me 5 somas and tea if any is leftover. When I hear the azan I eat. On fasting days hunger can be painful. It's been 24 hrs since I last ate anything. After prayer dinner will come. These days dinner is 2 small pieces of boiled meat, broth and three dense ~~crisp~~ pieces of bread. Usually I also get one very ripe banana. I never fail to be dismayed at dinnertime missing eating fruit and vegetables but after eating the bread I feel full and then I can stop obsessing about food until the next day. After dinner I lay down and continue my daydreaming until the next prayer around 8. But this time is not easy. It is during this time that phone calls happen that we move houses and such worse. So I try to calm myself with my thoughts. I use the toilet and wash one last time for the day, pray and then prepare for bed. I comb my hair, I put cream around my eyes and on my forehead. I brush my teeth, put cotton in my ears. I brush all the sand and dirt off my mat, fix my mosquito net and lay down. I don't relax until the sounds of the boys begin to quiet. My initial sleep is disturbed by soldiers looking into my room, shining a bright flashlight on me. They stop doing that after an hour or so and then if I'm lucky I fall asleep. If I sleep my dreams are incredibly vivid, like I've never had before. If I can't sleep I am miserable, afraid and nervous. And there it is, mommy. My day.

Friday. After laying down after dinner last night a boy came and told me to pack my things. No explanation of where we were going but I knew it was back to Mogadishu. More than six months ago they took us about 10 hrs away. Six weeks ago we travelled back about 6 hrs to the house. I was writing to you about. Suddenly I felt very optimistic again. My heart was hammering in my chest and my hands shaking as I put my things into two plastic bags. My reaction kept swinging back to fear and panic. Moving at night with them is very frightening. Within 5 minutes I was packed. I was told to pray, which I did and then I was led outside to the vehicle. Scared as I was I still noticed how good the breeze felt on my face. It was the first time in the about 50 days I had been outside at all. I was told to get into the back of the SUV and sat down on a mat. They filled the space of the hatchback all around me with bags and then another soldier squeezed in. I have never been claustrophobic but I felt panicky. I couldn't move my legs at all. Half an hour later the remaining five of them and Brennan sat on the seats and we drove off. Outside of Mogadishu there are no real 'roads' in Somalia, ~~roads~~ deep but deep ruts in the sand. There are no words to describe the discomfort.

rectangular hole in the cement as a toilet. ~~It~~ There is no sink, no water. We use muddy water they pull from a well into an old motor oil jug. Half asleep, I wash for prayer and shuffle back to my room. I pray, crawl under the mosquito net that surrounds my mat on the floor and try to fall back asleep. Most days, like today I can't sleep. The anxiety I feel makes my stomach do somersaults. So I use my imagination to take me out of here. Suddenly I am at home again, walking up in my own bed, getting up and putting coffee on. I pass the morning this way, here only in body. At some point someone will come into my room and open my window, which has two heavy metal shutters across it that are locked at night and keep all light out. Some days one shutter is opened only a few inches and it stays dark in my room. Too dark to read or write, so I spend these days laying with my eyes closed, escaping to sunny places in my mind. Most days one shutter is opened half way, enough that I can see. The day I last spoke to you and it seemed this was all about to be over the soliders opened both ~~so~~ shutters all the way and for the first time in over a year I spent a day enjoying light. Now, of course, it has reversed again. Breakfast is brought in to me and put on the floor. It's almost always the exact same thing, 3 bite size pieces of boiled meat in broth and 3 pieces of a thick heavy pancake like bread. Most days I get a cup of dark, very sweet tea. We do not eat again until the evening. After eating I lay down and I coach myself, ~~feeling~~ saying this could be almost over, to just get through this one day. I have to focus on only this day, to make it past today. Then I pick something to daydream about for the day. Sometimes it will be my wedding. Or being pregnant. Going to University. Opening a hotel in India with you. Hiking in Stornly Park. And then it begins, my mind flies far, far away and I stay in my happy place until it's time to pray again, around 1. The distractions of this house do pull me back sometimes. It is incredibly noisy here. The shouts, the chanting, the banging of doors are all a part of my life that I cannot wait to be gone. This morning my daydream began with taking a candy making course with you. But by writing to you I am altering my routine, ~~and~~ it feels strange actually, to be doing something for once. My day is divided by my 5 prayers. After the long, difficult stretch between my morning and noon prayer I have the 3 or so hours until my afternoon prayer. When washing for noon prayer I wash my body and every few days my hair. It's one of the best parts of my day. I can't take more than 10 minutes but I use my time to have a good look at the sky. It brightens my spirits every day. The window looks out into a large yard surrounded by a high stone fence. There are two rusty, broken trucks in a sea of tall green wheat. There is a row of scraggly trees on the other side of the fence. I have watched the wheat grow. When we came to this house six weeks ago there was only sand in the yard. But it has been raining and the weeds grew quickly. Today a white butterfly flew among them. After I finish washing and praying I sit back down. Now I sometimes play Sodoku. I may read or, these days I go back to my daydream. I'm always hungry by this time and my thoughts, my daydreams are usually about cooking and eating. Very often, with you. Usually the boys sleep now but it's still not quiet. There is always the chanting. I find it irritating I try to block it by putting cotton from a sanitary napkin in my ears. It helps to blunt the noise a bit.

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de boeken
van uitgeverij Artemis & co? Meldt u zich dan aan voor de
nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijartemis.nl

Amanda Lindhout
en Sara Corbett

Een huis in de hemel

Een memoir

Vertaald door
Karin Pijl en Lidy Pol

Artemis & co

Dit verhaal is non-fictie. Voor een zo accuraat mogelijke weergave hebben we geput uit een aantal bronnen, waaronder dagboeken, correspondentie, mediaverslagen, interviews en transcripties van opgenomen gesprekken en andere communicatie met rechercheurs, onderhandelaars en ontvoerders. Het is ook een memoir, wat wil zeggen dat het verhaal een weergave is van Amanda's herinneringen en interpretaties van de gebeurtenissen. Dialogen zijn vanuit de herinnering gecreëerd. De namen van een aantal minder belangrijke personages zijn veranderd om hun privacy te waarborgen en ten behoeve van de helderheid zijn tijdlijnen verkort of details weggelaten. De passages uit de Koran komen uit de vertaling van Abdullah Ali Yusuf. Wanneer er naar dollars wordt verwezen, wordt de Amerikaanse munteenheid bedoeld, tenzij anders aangegeven.

De Nederlandse citaten uit de Koran zijn afkomstig uit *De Koran. Een weergave van de betekenis van de Arabische tekst in het Nederlands*, door Fred Leemhuis. Het Wereldvenster, Houten 1989.

ISBN 978 90 472 0217 2

© 2013 Amanda Lindhout en Sara Corbett

© 2014 Nederlandse vertaling Artemis & co,
Amsterdam en Karin E. Pijl en Lidy Pol

Oorspronkelijke titel *A House in the Sky*

Oorspronkelijke uitgever Scribner

Omslagontwerp Janine Jansen

Omslagillustratie © Jennifer Heuer

Foto auteur © Carey Nash/www.careynash.com

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Voor mijn moeder en twee vaders
&
Katherine Porterfield

In het afgebrande huis ontbijt ik.
U begrijpt: er is geen huis, er is geen ontbijt,
en toch ben ik hier.

(Margaret Atwood, uit: *Morning in the Burned House*)

Proloog

We gaven ze een naam, de huizen waarin ze ons verstopten. In sommige zaten we maanden achter elkaar, in andere slechts enkele dagen of een paar uur. Zo had je het Bommenmakershuis en het Elektrische Huis. Verder nog het Ontsnappingshuis, een laag betonnen gebouw van waaruit we soms vlakbij geweerschoten hoorden of een moeder die voor haar kindje zong, haar stem zacht en melodieus. Nadat we uit het Ontsnappingshuis waren gevlucht, werden we in allerijl overgebracht naar het Verwaarloosde Huis en opgesloten in een slaapkamer met een gebloemde sprei en een houten dressoir met keurig gesorteerde rijtjes haarsprays en -gels. Het was duidelijk een plek waar we niet gewenst waren, aan de boze, uitgebuite vrouw te horen die in de keuken tekeerging.

Wanneer we van het ene naar het andere huis werden verplaatst, gebeurde dat altijd in een gespannen zwijgen, meestal in de stilste uren van de nacht. Op de achterbank van een Suzuki-stationcar scheurden we over verharde wegen en draaiden mulle zandweggetjes op, door de woestijn, langs eenzame acaciabomen en donkere dorpen, zonder ooit enig idee te hebben waar we waren. We kwamen langs moskeeën en met lichtjes versierde avondmarkten, mannen met kamelen en groepjes luidruchtige jongens, sommigen met machinegeweren, die zich rond een vuur langs de kant van de weg hadden geschaard. Als iemand naar ons

had gekeken, zouden we het niet eens hebben gemerkt: we moesten een sjaal om ons hoofd dragen en net als onze ontvoerders ons gezicht bedekken, waardoor onmogelijk te zien was wie of wat we waren.

De meeste huizen die ze voor ons uitzochten, waren verlaten gebouwen in verafgelegen dorpen, waar we – Nigel en ik, en de acht jongemannen en de commandant van middelbare leeftijd die ons bewaakten – allemaal onzichtbaar zouden blijven. De locaties bevonden zich stuk voor stuk achter afgesloten hekken en waren omgeven door hoge muren van beton of golfplaten. Wanneer we aankwamen bij een nieuw huis rammelde de commandant met zijn sleutelbos. De jongens, zoals we ze noemden, haastten zich vervolgens met hun geweren naar binnen, op zoek naar ruimtes om ons in op te sluiten. Daarna namen ze allemaal een strategische positie in om te rusten, bidden, plassen en eten. Soms gingen ze een potje worstelen in de tuin.

Je had Hassam, een van de marktjongens, en Jamal, die zwaar naar aftershave rook en het alsmaar had over het meisje met wie hij wilde trouwen, en Abdullah, die als enig doel had zichzelf op te blazen. Dan waren er nog Yusuf en Yahya, en de jonge Mohammed. En Adam, die mijn moeder in Canada belde en haar terroriseerde met zijn dreigementen. De oude Mohammed ging over het geld; hem hadden we de bijnaam Donald Trump gegeven. De man die we Skids noemden, reed op een avond met mij de woestijn in en keek onbewogen toe terwijl een andere man een gekarteld mes op mijn keel zette. En dan was er nog Romeo, die was toegelaten tot een hogeschool in New York, maar eerst een poging ondernam mij tot zijn vrouw te maken.

Vijf keer per dag bogen we ons voorover op de grond voor het gebed. Ieder van ons hield vast aan een geheim ideaal, een soort visioen van het paradijs dat ver buiten ons bereik leek. Soms vroeg ik me af of het gemakkelijker zou zijn geweest als Nigel en ik in het verleden geen liefdesrelatie hadden gehad, als we gewoon tweesamenwerkende vreemden waren geweest. Ik kende het huis waarin hij woonde, het bed waarin hij had geslapen, het gezicht

van zijn zus, zijn vrienden thuis. Ik wist zo'n beetje waarnaar hij verlangde, waardoor ik alles dubbel zo sterk ervoer.

Als het geweervuur en de mortieraanvallen van de strijdende milities om ons heen te hevig werden, te dichtbij kwamen, laadden de jongens ons weer achter in de stationcar, pleegden een paar telefoontjes en brachten ons opnieuw naar een ander huis.

In sommige van de huizen waren nog stille getuigen van het gezin dat er ooit had gewoond: speelgoed in een hoek, een oude pan, een opgerold muf tapijt. Je had het Duistere Huis, waar zich de gruwelijkste dingen hadden afgespeeld, het Boshuis, dat verafgelegen op het platteland leek te staan, en het Positieve Huis, bijna een herenhuis, waar het heel even leek of er verbetering zou komen in onze situatie.

Op een gegeven moment werden we overgebracht naar een appartement op de eerste verdieping in het centrum van een zuidelijke stad, waar we auto's hoorden claxonneren en muezzins die opriepen tot het gebed. We roken aan het spit geroosterd geitenvlees van straatverkopers en hoorden pratende vrouwen die de winkel recht onder ons in- en uitgingen. Nigel, die een baard had gekregen en broodmager was geworden, kon vanuit zijn kamer een glimp opvangen van de Indische Oceaan, een zeegroene reep in de verte. De nabijheid van het water, de winkelende mensen en de auto's vormden zowel een troost als een kwelling. Als we er op een of andere manier in zouden slagen te vluchten, was het niet zeker dat we hulp zouden krijgen; we zouden evengoed opnieuw in handen kunnen vallen van iemand die ons, net als onze ontvoerders, niet alleen als vijanden zag, maar als vijanden die geld opleverden.

We waren onderdeel van een uitzichtloze, wereldwijde afpersingszaak. Van een heilige oorlog. Van een veel groter probleem. Ik nam mezelf voor een aantal dingen te doen als ik vrijkwam. *Mama meenemen op reis. Iets goeds doen voor andere mensen. Excuses aanbieden. De liefde vinden.*

We waren dichtbij en tegelijk onbereikbaar, afgesloten van de wereld. En het was hier dat ik uiteindelijk ging geloven dat ik dit

verhaal nooit zou navertellen, dat ik zou verdwijnen, als een draaikolk in een plotseling droogvallende rivier. Ik raakte ervan overtuigd dat we, verborgen in Somalië, op deze geheime, uitgestorven plek, nooit gevonden zouden worden.

1

Mijn wereld

Als kind had ik vertrouwen in wat ik over de wereld wist. Hij was niet lelijk of gevaarlijk. Hij was vreemd en boeiend en zo mooi dat je hem zou willen inlijsten. Hij kwam tot me via foto's en onder gouden omslagen, in een stapel tijdschriften, oude uitgaven van *National Geographic* die voor vijftientig cent per stuk in een kringloopwinkel even verderop in de straat waren gekocht. Ik bewaarde ze op een stapel op het nachtkastje naast mijn stapelbed. Als ik ze nodig had, als het in het appartement waarin we woonden te lawaaierig werd, pakte ik ze. De wereld kwam in golven en flitsen, als een zilverkleurige vloed die over een promenade in Havana of de glinsterende sneeuwvelden van de Annapurna sloeg. De wereld was een pygmeeënstam van boogschutters in Congo, en de groene configuratie van de theetuinen in Kyoto. Hij was een catamaran met een geel zeil op een ruige Noordelijke IJszee.

Ik was negen jaar en woonde in het stadje Sylvan Lake, vernoemd naar het gelijknamige meer. Het meer was negenenhalve kilometer lang, een pleistocene gleuf in de uitgestrekte bruine prairie van Alberta, Canada – ten noorden van de skyline van Calgary, ten zuiden van de booreilanden rond Edmonton, zo'n zestienhonderd kilometer ten oosten van de Rocky Mountains, een typische tussenplaats. In juli en augustus kwamen de toeristen. Ze dobberden rond op het kalme oppervlak van het meer en gooiden hengels uit vanaf de steigers van hun cottages. In het centrum

was een jachthaven met een vuurtoren en een klein pretpark waar vakantiegangers kaartjes kochten om van een reusachtige, kronkelende waterglijbaan te gaan of door een doolhof van glanzend geverfd triplex te rennen. De hele zomer hoorde je door de stad de geluiden van lachende kinderen en het geronk van motorboten.

We waren nieuw in Sylvan Lake. Mijn moeder, die een paar jaar eerder van mijn vader was gescheiden, was hier met mijn twee broers en mij naartoe verhuisd vanuit Red Deer, het stadje waar we altijd hadden gewoond, vijftien minuten verderop. Russell, haar vriend, was met ons meegekomen, evenals zijn jongere broer Stevie. Zijn ooms en neven en andere broers en achterneven kwamen vaak bij ons voor betaaldagfeesten en verbleven dan dagenlang in de woonkamer van ons appartement. Ik herinner me hun slapende gezichten, hun dunne bruine armen die over de leuningen van hun stoel hingen. Mijn moeder noemde Russell en zijn familie 'inheems', maar in de stad noemden de mensen hen indianen.

Het complex waarin we woonden telde vier appartementen. Het was voorzien van wit pleisterwerk, een schuin dak en donkere houten balkons. De verzonken ramen van ons souterrainappartement waren klein en smal en lieten vrijwel geen daglicht binnen. Buiten op het parkeerterrein met grind stond een groene openbare afvalcontainer. Mijn moeder, die hield van alles wat vrolijk gekleurd en tropisch was, had een groenblauw douchegordijn opgehangen in onze nieuwe badkamer en een spreij met een even rijkgekleurd dessin over haar bed gedrapeerd. Haar hometrainer had ze in de woonkamer naast onze oude bruine bank gezet.

Mensen keken altijd naar mijn moeder. Ze was lang en slank en had opvallende jukbeenderen en donker gepermanenteerd haar dat ze altijd opstak. Ze had heldere bruine ogen die iets kwetsbaars uitstraalden, verrieden dat ze het type persoon was dat zich gemakkelijk tot dingen liet overhalen. Vijf dagen per week reed ze in een witte jurk met rode zoom terug naar Red Deer om bij Food City de kassa te bedienen. Ze kwam thuis met hele dozen merkloze sapzakken, met korting gekocht, die we in de vriezer bewaarden en

na schooltijd leeg lepelden. Soms kwam ze thuis met restanten van de bakkerij, Deens gebak en roomsoezen die na een dag in de vitrine plakkerig waren geworden. Andere keren nam ze huurvideo's mee die we nooit terugbrachten.

Russell werkte alleen af en toe. Dan schreef hij zich voor een paar weken of soms voor een paar maanden in als contractarbeider bij een boomkwekerij die High Tree heette. Als boomsnoeier verwijderde hij dan takken in de buurt van elektriciteitskabels langs smalle wegen. Hij was zo mager als een lat en droeg zijn donkere haar lang en uitgewaaierd over zijn schouders. Als hij niet werkte, kleedde hij zich in dunne zijden overhemden in paars en turquoise. Op zijn linkerbovenarm zat een zelfgemaakte tatoeage, een blauwomrande vogel met brede vleugels, misschien een adelaar of feniks. De contouren waren intussen vervaagd en de details van de vogel lagen nu als een waas op zijn huid, als iets wat eerder thuishoorde op het lichaam van een veel oudere man. Hij was eenentwintig, mijn moeder tweeëndertig.

We kenden Russell al jaren voordat hij de vriend van mijn moeder werd. Sinds zijn dertiende waren onze families door een combinatie van pech en christelijke liefdadigheid met elkaar verbonden. Hij was opgegroeid in een reservaat, het Sunchild First Nation Reserve. Zijn vader was al vroeg uit beeld verdwenen, zijn moeder omgekomen bij een auto-ongeluk. De ouders van mijn moeder, die ongeveer op een uur rijden van het reservaat woonden, organiseerden namens de pinkstergemeente een zomerkamp voor indianenkinderen en namen Russell en zijn vier jongere broertjes uiteindelijk als pleegkinderen op. Mijn moeder en haar broertjes en zusjes waren op dat moment al lang het huis uit; dankzij de inheemse kinderen kregen mijn grootouders een tweede kans als ouders.

Mijn grootvader was lasser, en mijn grootmoeder verkocht Tupperware – meer dan wie dan ook in Alberta, met regionale verkooprecords en een busje van de zaak als bewijs. Jarenlang troonden ze Russell en de andere jongens mee naar de kerk en sleepten hen door de middelbare school. Ze brachten hen naar atletiek- en

hockeywedstrijden en weefflessen in het Native Friendship Center.

Als de jongens met elkaar op de vuist gingen, zuchtte mijn grootmoeder en zei hun dat ze zich buiten maar moesten uitleven. Ze vergafhen als ze geld van haar stalen en als ze haar uitscholden. De jongens werden tieners en daarna jongemannen. Eentje ging studeren; de rest eindigde ergens tussen het reservaat en Red Deer. Waar niemand op had gerekend, wat zelfs Jezus zelf mischien nooit had voorzien, is dat mijn moeder – met haar drie kleine kinderen en vastgelopen huwelijk met mijn vader – ergens tussendoor, tijdens bezoekjes aan haar ouders of feestmaaltijden op de boerderij, voor Russell zou vallen.

‘Russ’ noemde ze hem. Ze deed de was voor hem en kuste hem graag in het openbaar. Zo nu en dan kocht hij rozen voor haar. In mijn vroege jeugd beschouwde ik hem als een verre neef, maar nu was Russell, nadat hij rechtstreeks van het huis van mijn grootouders in dat van mij was getrokken, iets anders, een kruising tussen een kind en een volwassene, tussen een familielid en een buitenstaander. Hij deed kickboks oefeningen in onze woonkamer en at chips op de bank. Af en toe kocht hij knuffelbeesten voor mij en mijn broertje Nathaniel.

‘Een bijzonder gezin,’ noemde mijn grootmoeder ons. Mijn oudere broer Mark omschreef het anders: ‘Een bijzonder verklóót gezin.’

Ik ben een paar keer bij Russells familie op bezoek geweest in het Sunchild-reservaat, altijd onder luid protest van mijn vader, die het er gevaarlijk vond maar niets meer te zeggen had. Russells neven woonden in kleine, identieke huizen aan zandwegen. Tijdens onze bezoekjes aten we *bannock*, zoet, stevig brood dat in olie was gebakken of gefrituurd. We speelden met kinderen die nooit naar school gingen en blikjes bier uit bruine papieren zakken dronken. Voor zover ik me kan herinneren, hadden alle huizen gaten in de muren, die er met de vuist in waren geslagen. Ik herkende ze want bij ons thuis belandde Russells vuist ook weleens in de muren.

Mijn moeders relatie met Russell zou je hebben kunnen zien als een dikke vinger naar alle blanke kinderen met wie ze in Red Deer op de middelbare school had gezeten, van wie de meesten altijd in de stad gebleven waren. Mijn moeder was op haar zestienste uit huis gegaan en op haar twintigste van Mark in verwachting geraakt. Russell gaf haar een vreemd nieuw cachet. Hij was jong, niet onknap en kwam van een plek die mensen als wild en ongewoon beschouwden, maar ook als vies en arm. Mijn moeder droeg krallen oorbellen en reed door de stad in een kleine witte hatchback met aan haar achteruitkijkspiegel een dromenvanger met veertjes.

Dan had je nog mijn vader – haar grote liefde in de tijd dat ze begin twintig was, de man die op de verloskamerfoto's haar baby's in zijn armen hield – die kortgeleden had verkondigd homo te zijn. Een gespierde, jonge vent die Perry heette, met een brede glimlach en een keurig getrimde baard, was bij hem ingetrokken. Als we bij hen op bezoek gingen, nam Perry ons mee naar het zwembad terwijl mijn vader, die in zijn leven nooit had gekookt, een soort vrijgezellenmaaltijd bereidde. Dan rolde hij een plakje ham op, stak er een tandenstoker in en legde er blokjes kaas en stukjes selderij omheen, met een plak brood als bijgerecht. Vervolgens zette hij de borden tevreden op tafel: alle groepen voedsel keurig vertegenwoordigd.

Mijn vader was bezig een nieuw leven op te bouwen. Hij organiseerde etentjes met Perry en deed een opleiding tot revalidatiemedewerker om met geestelijk gehandicapten te kunnen werken. Mijn moeder was intussen aan haar eigen wederopstanding bezig. Ze las zelfhulpboeken en keek via de kabel naar herhalingen van Oprah.

's Avonds schonk Russell moutwhisky uit een grote fles in een hoge plastic beker. Mijn moeder zat dan met haar voeten op zijn schoot op onze bank voor de televisie. Meer dan eens wees hij op het scherm naar een knappe agent of jonge vader met keurig kapsel. Dan zei hij: 'Je vindt die vent er zeker goed uitzien, hè Lori?'

Het was een ritueel dat we maar al te goed kenden.

‘Ik durf te wedden,’ ging Russell dan langzaam verder terwijl hij naar mijn moeder keek, ‘dat je zou willen dat je zo’n vriendje had.’

Een stilte. Het gezicht van de man op tv leek in één ogenblik te smelten en zich te hervormen tot iets agressiefs en boosaardigs.

‘Ja toch, Lori? Dat zou je zeker wel willen, hè?’

Mijn moeder reageerde behoedzaam. Hij had haar botten al eens gebroken. Ooit had hij haar zo zwaar toegetakeld dat ze dagenlang in het ziekenhuis had gelegen. Terwijl de rest van ons hardnekkig naar de televisie starde en de sfeer in de kamer steeds grimmiger werd, reikte ze naar Russells arm en kneep er even in.

‘Neeschatje,’ zei ze dan. ‘Absoluut niet.’

Mark was dertien en stond aan het begin van veel nieuwe dingen. Hij had een slordig kapsel, blauwe ogen en droeg een vaal spijkerjasje dat hij zelden uitdeed. Hij was erg op zichzelf, zwierf graag rond en was de trotse eigenaar van een katapult van hard plastic. Nathaniel was intussen zes en had een gezwel bij zijn rechterooglid, waardoor hij er onheilspellend uitzag. Mijn moeder en Russell waren stapeldol op hem en noemden hem ‘Bud’ of ‘Kleine Buddy’. ’s Nachts sliep hij in het stapelbed onder me, zijn arm om een knuffelkonijn geklemd.

Ik hobbelde altijd achter Mark aan en volgde hem als een opblaasbootje een motorboot.

‘Moet je opletten,’ zei hij op een dag toen we na schooltijd voor de groene afvalcontainer voor ons appartementencomplex stonden. Dit was enkele weken nadat we naar Sylvan Lake waren verhuisd, op een warme middag in de vroege herfst. Ik zat in groep vier en Mark was net begonnen op de middelbare school. We hadden geen van twee veel vriendjes. Mark zette zijn handen op de rand van de afvalcontainer, duwde zichzelf omhoog, slingerde een been over de rand en sprong erin. Enkele seconden later kwam hij met een rood hoofd weer tevoorschijn met in zijn hand een leeg bierflesje. Hij zwaaide ermee naar me. ‘Kom op, Amanda,’ zei hij. ‘Er ligt hier geld.’